

**Mesura de Govern**  
**Barcelona Arquitectura, Ciutat Patrimoni**

*14 de desembre de 2016*



## Mesura de Govern Barcelona Arquitectura, Ciutat Patrimoni

### Introducció i objectius

La ciutat de Barcelona té en la seva arquitectura, el seu espai urbà i el seu paisatge un patrimoni ciutadà d'indubtable valor. Som una ciutat patrimoni, tant des de la vessant física, cultural, com de la que es dona a través dels usos i el gaudi que els ciutadans i ciutadanes fan d'aquests espais físics urbans.

Barcelona amb l'Ajuntament de la ma, sempre ha volgut potenciar aquests valors i fer accions per la seva preservació, rehabilitació i transformació, amb actuacions i eines que han estat pioneres en molt casos. Són algunes d'aquestes la campanya Barcelona Posa't Guapa iniciada els anys 80, l'aprovació dels plans de protecció i Catàlegs del Patrimoni Històric Artístic dels Districtes i de la ciutat l'any 2000, ampliant i reforçant el catàleg existent des de 1979, l'aprovació per unanimitat el l'Ordenança de paisatge urbà al 1999, la regularització de retolació comercial i publicitària o la creació de Comissions com la l'Arquitectura, la Comissió de Manteniment i Millora de l'Eixample i la Comissió de Patrimoni Industrial del Poble Nou.

Aquesta és una trajectòria de la que són protagonistes els ciutadans i ciutadanes de Barcelona, l'Ajuntament, i també entitats i associacions de caràcter professional, veïnal i/o econòmica que han participat al llarg dels anys. Iniciatives en aquest àmbit, com ha estat el recent Congrés d'Arquitectura, l'Open House o els projectes territorials per la protecció del patrimoni, són exemples del valor que té per Barcelona la seva arquitectura i el seu paisatge urbà.

Fruit d'aquest esforç podem constatar que Barcelona té una puntuació superior a la mitjana europea pel que fa la valoració des seus espais públics, carrers i edificis (del 73,2%), tot i que on més destaca és valoració de l'espai públic (81,4%) i dels edificis (71,0%), per sobre dels espais verds (un 67,2%).<sup>1</sup> I és l'oferta arquitectònica, també, el principal atractiu pels visitants de la ciutat, amb un 9,21 de puntuació al 2013.<sup>2</sup>

Aquests, però, son uns valors que no persisteixen en el temps sense impuls i sense transformació. Cal construir sobre els encerts i les mancances del passat per portar a terme una política més activa, transformadora i executiva, incidint en el caràcter multidimensional del patrimoni i el paisatge urbà.

D'una banda amb el temps van prenent importància aspectes de l'espai públic i l'arquitectura nous, als que cal donar resposta. Noves visions, nous usos que cal potenciar i/o preservar i noves necessitats que fa anys no existien.

D'altra banda, necessitem tornar a generar més entusiasme en el compromís de la ciutat i dels ciutadans i ciutadanes amb la preservació del seu paisatge urbà i la seva arquitectura. Hem de reforçar el valor d'aquest com a valor de qualitat de vida. Bellesa, l'ordre visual, qualitat de disseny que avui són percebuts com a atributs bons per la ciutat, han de ser potenciats per l'acció pública en col·laboració amb la particular, introduint a l'hora nous reptes com la sostenibilitat i l'eficiència.

Finalment cal trobar l'encaix per obrir el concepte de patrimoni a una visió àmplia i integradora. El seu valor i significat rau en els processos històrics, artístics, tècnics i científics, econòmics, socials i culturals, així com en el conjunt d'activitats i vivències que es desenvolupen al seu voltant i que, per tant, el caracteritzen, prestant especial atenció a l'arquitectura urbana que és el seu suport.

---

<sup>1</sup>Barcelona al *Quality of life in cities 2015*. Comissió Europea. Gabinet Tècnic de Programació

<sup>2</sup>Dades d'activitat turística. Barcelona Ciutat i Turisme. 2016

La mesura de govern **Barcelona Arquitectura, Ciutat Patrimoni** recull una sèrie d'accions, que es desenvolupen a través de cinc línies d'una forma transversal i coordinada, i que són alguns dels instruments que des de l'Ajuntament ampliem o posem en marxa amb els objectius de:

- Reforçar el valor que pels ciutadans i ciutadanes té l'arquitectura i el paisatge de la seva ciutat, **com a factor de qualitat de vida** i el sentiment de pertinença, des de l'entorn públic com a part essencial de l'entorn vital dels ciutadans i ciutadanes
- **Impulsar la millora de la qualitat arquitectònica i patrimonial de la ciutat**, tant des de la vessant de la preservació i el coneixement, com des de la intervenció i les noves actuacions.
- **Dissenyar eines** (de planejament, amb caràcter director,...) **per intervenir** en tot els àmbits dels paisatge urbà a nivell general i en determinades zones específiques de la ciutat.
- Millorar **la coordinació en les actuacions municipal en l'àmbit de l'arquitectura i el patrimoni** i amb altres administracions competents

### Línies d'acció

D'acord amb aquestes objectius s'han establert cinc línies d'acció

»01. **Fer de la qualitat arquitectònica un factor de ciutat, amb impuls públic i amb col·laboració amb la ciutadania, entitats i institucions**

»02. **Elaborar la Carta del Paisatge de Barcelona, i en el marc d'aquesta abordar l'auscultació de 10 paisatges de la ciutat**

»03. **Enfortir la gestió transversal del patrimoni, ampliant les eines de coneixement, protecció i difusió**

»04. **Incentivar l'actuació en rehabilitació arquitectònica i altres actuacions en el paisatge urbà, amb ajuts i impuls a projectes, amb criteris de sostenibilitat i eficiència energètica.**

»05. **Promoure el compartiment de dades i l'accés obert pel coneixement i la utilització**

## Accions

### »01. Fer de la qualitat arquitectònica un factor de ciutat, amb impuls públic i amb col·laboració amb la ciutadania, entitats i institucions

- Posar en marxa la **Direcció d'Arquitectura i Patrimoni de la ciutat**, amb la tasca de direcció dels serveis vinculats a la qualitat arquitectònica i urbana i al patrimoni arquitectònic històric i artístic de la ciutat.
- **Crear l'inventari d'arquitectura**, amb especial atenció en una primera fase a l'arquitectura moderna i contemporània (no catalogada), per difondre-la i generar coneixement, utilitzant eines d'accés facilitadores per la ciutadania. L'inventari ha de poder servir també per analitzar, en alguns casos, accions de preservació i protecció.
- Detectar i identificar **els espais públics i conjunts urbans** que per la seva qualitat arquitectònica i /o característiques poguessin ser objecte de reconeixement com a béns d'interès i de protecció, si és el cas.
- Enfortir la **Comissió d'Arquitectura de l'Ajuntament de Barcelona**.
- Potenciar **la qualitat arquitectònica en els concursos** d'obra pública impulsats des de l'Ajuntament de Barcelona.
- Fomentar i reforçar la implicació ciutadana, amb la incorporació a la **convocatòria general de subvencions de l'Ajuntament de Barcelona d'una línia específica** que inclou la promoció d'activitats i iniciatives pel coneixement i difusió de l'arquitectura.
- Treballar de forma coordinada amb les entitats i institucions de l'àmbit de l'arquitectura de la ciutat, i en aquesta línia col·laborar en l'organització de la **Setmana de l'Arquitectura de Barcelona**, com a moment de trobada, reflexió i difusió de l'activitat arquitectònica a la ciutat i iniciar el debat sobre la possibilitat de fer una Biennal a la ciutat.
- Impulsar espais de debat, amb l'objectiu **d'actualitzar el discurs des de l'Ajuntament** i generar sinèrgies entre els professionals municipals i els i les professionals i escoles d'arquitectura
- Posar en marxa, des de la Fundació Mies Van der Rohe, **la beca Lily Wright** per a fomentar la igualtat d'oportunitats en l'arquitectura.
- Crear, des de l'IMPU, la **Ruta del Racionalisme**, per afavorir el coneixement d'aquest període arquitectònic a la ciutat.

## »02. Elaborar la Carta del Paisatge de Barcelona, i en el marc d'aquesta abordar l'auscultació de 10 paisatges de la ciutat

- **Elaborar la Carta de Paisatge de Barcelona**, com a eina per identificar els diferents paisatges urbans i establir un catàleg de les intervencions i prescripcions que hauran de recollir les cartes específiques per zones o plans directors, en el seu cas.

Els objectius de la Carta seran mantenir la qualitat del paisatge urbà de la ciutat, implicar als agents i a la ciutadania i obtenir un compromís per la conservació i millora, així com per les transformacions a abordar (entre aquestes les de recuperació de paisatges originals quan sigui possible), contribuir a l'apropiació del paisatge urbà per part de la ciutadania i promoure aquest com un factor clau pel desenvolupament i la qualitat.

- **Abordar, durant el mandat, l'auscultació de 10 paisatges de la ciutat**, per abordar les cartes de paisatge urbà específiques d'aquests. Aquesta fase de diagnòstic de les dinàmiques del paisatge, haurà d'anar seguida de la definició d'objectius a assolir i de l'elaboració d'una eina de gestió en la que es concertin i s'acordin les accions específiques a dur a terme.

Aquesta tasca permetrà una mirada sobre l'entorn de cadascun d'aquests paisatges des de diversos punts de vista – història, biodiversitat, transformació viscuda – que permetrà posar-los en valor de cara al ciutadà i garantir que les intervencions que s'hi facin tinguin en compte la seva singularitat.

## »03. Enfortir la gestió transversal del patrimoni, ampliant les eines de coneixement, protecció i difusió

- Rellançar la **Taula de Patrimoni Històric Artístic i Arqueològic la ciutat** com a òrgan de coordinació de la gestió transversal sota la presidència de la Regidoria d'Arquitectura, Patrimoni i Paisatge Urbà, impulsant la futura participació ciutadana en la mateixa.
- Actualitzar la tasca realitzada **d'estudi dels nuclis històrics** de la ciutat de Barcelona i ampliar aquests estudis a altres nuclis, amb l'objectiu d'impulsar en cadascun d'ells les eines necessàries per la seva actuació, ja sigui amb protecció urbanística o amb altres instruments.
- Incorporar, per iniciativa dels Districtes, als **Catàlegs de Patrimoni territorials**, aquelles peces o espais que al llarg dels anys d'existència de l'actual catàleg han estat objecte per part dels Districtes de valoració.
- Analitzar en les afectacions patrimonials i proposar instruments urbanístics necessaris, per **resoldre contradiccions entre nivell de protecció i sostre potencial assignat** en certs casos
- Fomentar i reforçar la implicació ciutadana, amb la incorporació a la **convocatòria de subvencions de l'Ajuntament de Barcelona d'ajuts per** la divulgació i foment de la protecció del patrimoni arquitectònic històric-artístic de la ciutat, incloent, entre altres, la formació i l'educació en aquests àmbits.

**»04. Incentivar l'actuació en rehabilitació arquitectònica i altres actuacions en el paisatge urbà, amb ajuts i impuls a projectes amb criteris de sostenibilitat i eficiència energètica**

- Potenciació dels programes de l'IMPU per millorar la qualitat arquitectònica del parc d'edificis i contribuir a l'objectiu de fer una ciutat amb un paisatge urbà de qualitat, sostenible i autosuficient:
  - Programa d'ajuts a la rehabilitació i conservació d'edificis patrimonials.
  - Programes rehabilitació mitgeres
  - Identificació de nous petits paisatges, Elements que donen sentit de pertinença als veïns i que expliquen petites històries dels barris.
  - Programa de millora i endreçament imatge comercial

**»05. Promoure el compartiment de dades i l'accés obert pel coneixement i la utilització**

- Impulsar un projecte **d'open data i de mapificació** digital per promoure el coneixement, i el compartiment de dades en els àmbits de l'arquitectura i el patrimoni.

### Pressupost associat les accions de la mesura durant el 2017

En la mesura Barcelona Arquitectura, Ciutat Patrimoni s'inclouen diverses accions d'impuls i coordinació, alhora que projectes a desenvolupar al llarg del mandat, mitjançant la contracció tècnica per l'elaboració d'estudis i o assistències tècniques

Es presenta el pressupost previst pel 2017, entenen que algunes d'aquestes actuacions són de continuïtat al llarg del mandat i per tant el seu pressupost es presentarà al llarg dels informes de seguiment de la mesura, de la mateixa forma que el d'altres actuacions a realitzar en col·laboració amb altres serveis municipal.

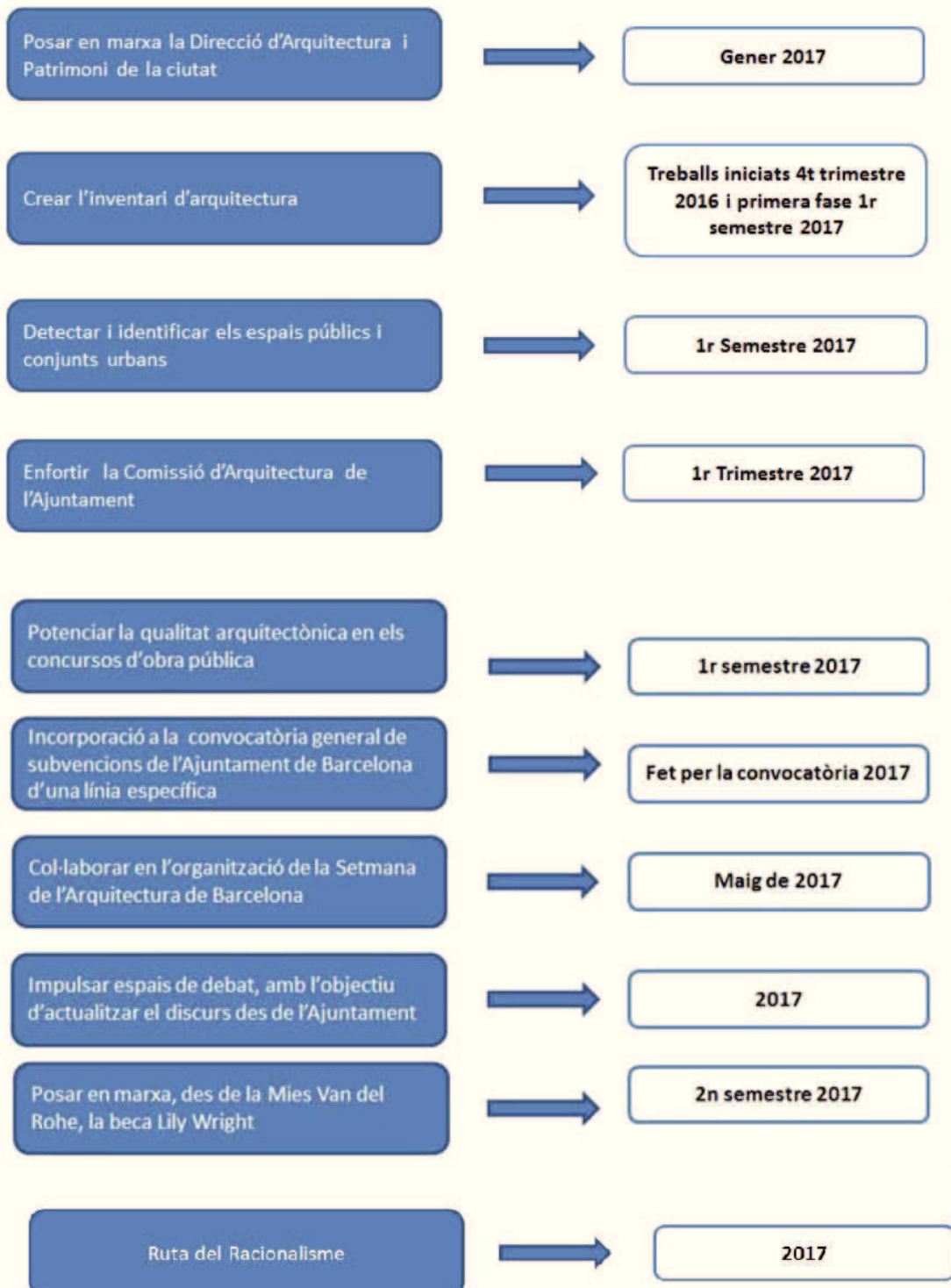
| <b>Acció</b>  | <b>Pressupost 2017</b>                                    |
|---|---|
| <b>Creació de l'inventari d'arquitectura</b><br><i>Suport a la col·laboració amb COAC, DOCOMOMO i altres entitats pels treballs de compilació i recerca</i> | 25.000 €  |
| <b>Estudis afectacions conjunts urbans patrimonials</b>   | 200.000 €   |
| <b>Elaboració de la Carta del Paisatge Urbà i auscultació de zones</b>  | 150.000 €   |
| <b>Col·laboració en la Setmana de l'Arquitectura i estudi per la celebració Biennal</b>   | 30.000 €  |
| <b>Subvencions convocatòria general</b>   | Dins de la convocatòria d'Ecologia, Urbanisme i Mobilitat |

Pel que fa al pressupost dels programes d'inversió gestionats des de l'IMPU per millorar la qualitat arquitectònica i els petits paisatges, el pressupost inicial per aquest 2017 és:

| <b>Acció</b>  | <b>Pressupost 2017</b> |
|---|------------------------|
| <b>Subvencions per millorar la qualitat arquitectònica i altres actuacions a edificis</b> | 1.300.000 €            |
| <b>Inversions mitgeres, petits paisatges i altres actuacions</b>                          | 2.000.000 €            |

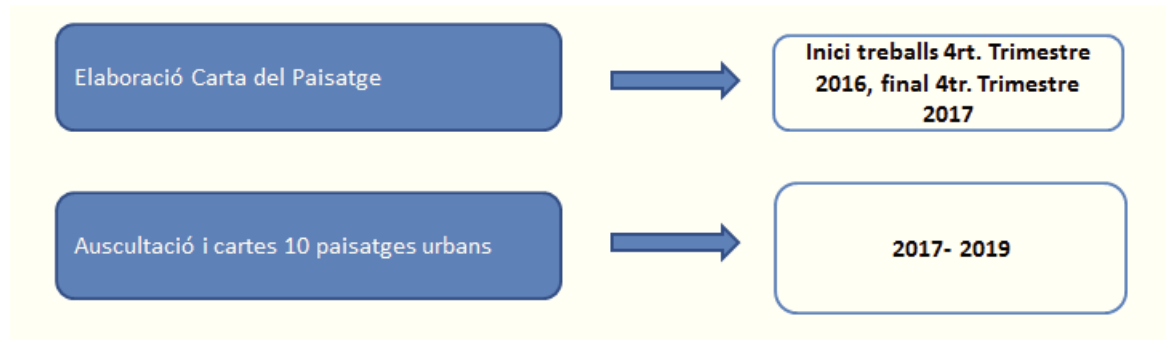
## Calendari

»01. Fer de la qualitat arquitectònica un factor de ciutat, amb impuls públic i amb col·laboració amb la ciutadania, entitats i institucions

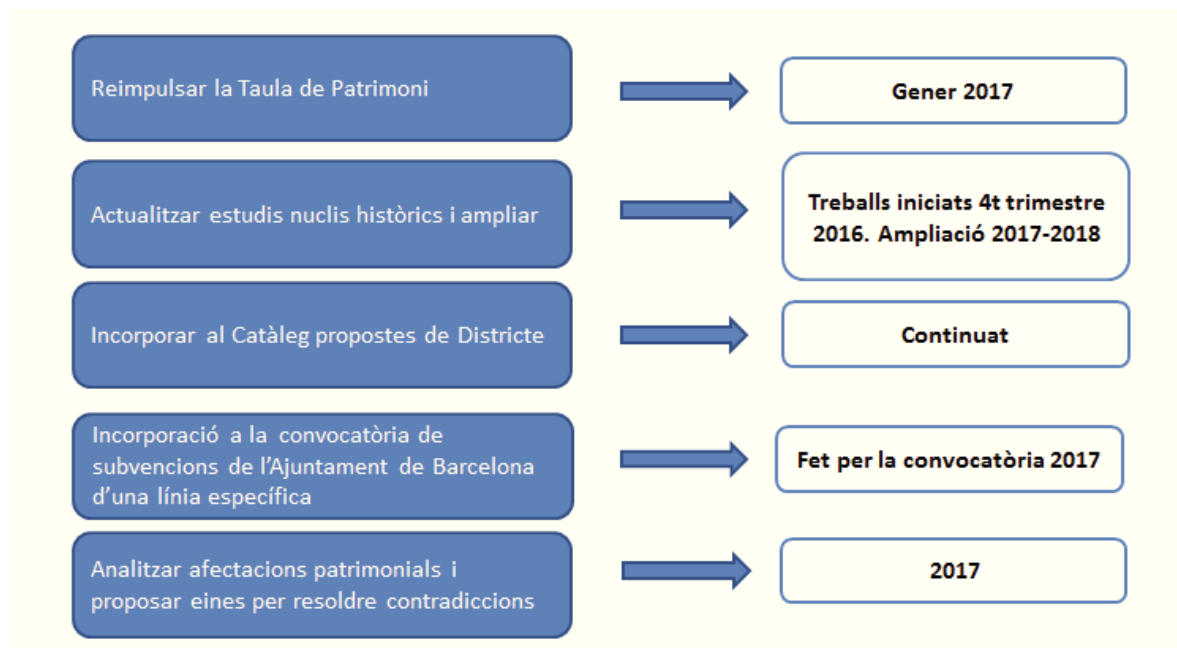




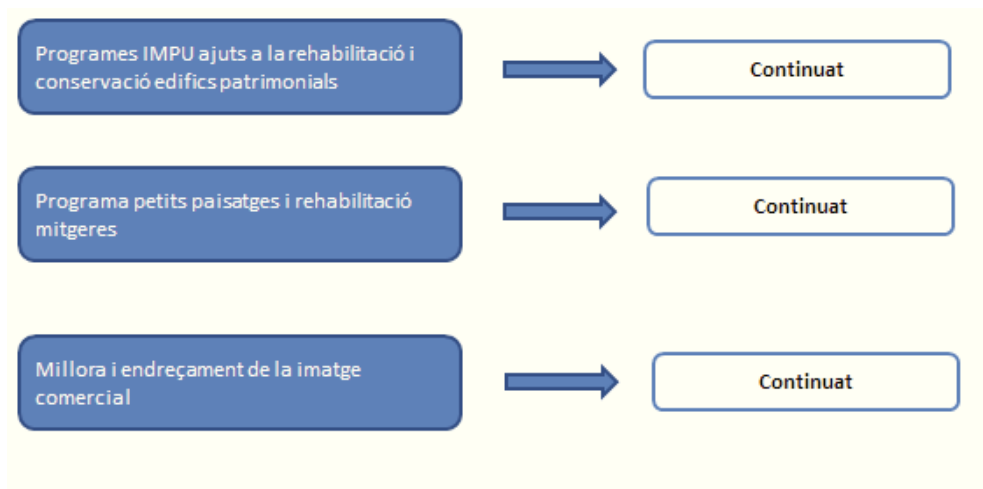
**02.»Elaborar la Carta del Paisatge de Barcelona, i en el marc d'aquestes abordar l'auscultació de 10 paisatges de la ciutat**



**»03. Enfortir la gestió transversal del patrimoni, ampliant les eines de coneixement, protecció i difusió**



»04. Incentivar l'actuació en rehabilitació arquitectònica i altres actuacions en edifici i paisatge urbà, amb ajuts i impuls a projectes.



»05. Promoure el compartiment de dades i l'accés obert pel coneixement,

